

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

בהר

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כז
(תרגום הפשו)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה
שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לעילוי נשמת
הרה"ח הרה"ת ר' ברוך עקיבא ב"ר משה ע"ה
גרינבערג
נפטר ליל ש"ק פ' אמור, כ"ף אייר ה'תשע"ב
ת. נ. צ. ב. ה.
*

נדפס ע"י ידידו
הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

אומר בכל יום באופן חדש ממש "פקד פקדתי אתכם", ומשיח צדקנו "עומד אחר כתלנו"⁹, והנה זה בא¹⁰, ויש להתכונן לקבל את פניו ע"י ההוספה בקיום התומצ, כפס"ד הרמב"ם¹¹ (בעל יום ההילולא דכ"ף טבת, מוצש"ק זה) שע"י "מצוה אחת, הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה".

(משיחות ש"פ שמות, י"ט טבת תנש"א)

(9) שה"ש ב, ט.

(10) שם ח. וראה שהש"ר עה"פ (פ"ב, ח (ב)).

(11) הל' תשובה פ"ג ה"ד.

שההדיוט קונה בהם, ולפיכך לא יזכה בדבר שלא בא לעולם. ואין דעתי נוטה לדברים אלו, שאין אדם מצווה להקנות, והוא מצווה לקיים דבריו בצדקה או בהקדש, כמו שהוא מצווה לקיים נדרו.

כבר הוסבר מספר פעמים, שבכל הלכה בתורה, הרי בנוסף למשמעותה הפשוטה, יש בה גם תורה, הוראה בעבודה הרוחנית, כלשון הרמב"ם¹⁰ "עצה" בענין של "תיקון הדיעות": "רוב דיני התורה אינן אלא עצות .. לתקן הדעות וליישר כל המעשים".

וכך בענינו: פרטים אלו בהלכה בנושא הקנינים

– (א) ההבדל בין "המוכר פירות דקל", לבין "אילן לפירותיו", (ב) ההבדל שמציין הרמב"ם בין "דין ההדיוט בקנייתו" ("שאיין אדם מצווה להקנות") לבין "דין ההקדש ודין העניים" (שבהם האדם "מצווה לקיים דבריו", ולכן הוא חייב לקיים דברו גם לגבי דבר שלא בא לעולם) –

קיימים בעבודה הרוחנית של האדם לקונו.

ב. קנין הגוף ו"קנין פירות" בעבודה הרוחנית

עבודת ה' באופן כללי היא עשיית "קנין"¹¹, היהודי מקנה את עצמו ואת כל אשר לו לקדוש-ברוך-הוא¹², כך שיהא ניכר שהוא וכל אשר לו הם ברשותו ובבעלותו של הקדוש-ברוך-הוא, על ידי כך שהנהגתו, במעשה בדיבור ובמחשבה¹³, היא תמיד כרצונו של הקדוש-ברוך-הוא.

(10) סוף הל' תמורה.

(11) ראה סהמ"צ להצ"צ שם.

(12) ראה אבות (פ"ו, י) "ישראל קנין אחד". וכן – ידוע הפ"ל במרו"ל (ריש קידושין) "האשה – ננס" – נקנית בג' דרכים כו'" (לקו"ת בתחלתו (א, ג). סה"מ תרל"ז ח"ב ע' רעו ואילך, תקכו ואילך). ועוד.

(13) כיון שגם הוא צריך להכיר.

א. פרטים בדין "מקנה דבר שלא בא לעולם"

לגבי "קנינים"¹ ישנו כלל, ש"אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם"². משום כך קובעת ההלכה³, ש"המוכר פירות דקל לחבירו (לפני שהפירות התחילו לצמוח) יכול לחזור בו אף לאחר שבאו הפירות לעולם". רק כאשר "מקנה .. הגוף לפירותיו"⁴ ("כגון .. אילן לפירותיו"⁵) קובעת ההלכה⁴, ש"אין זה מקנה דבר שלא בא לעולם, שהרי הגוף מצוי ומקנה (הגוף) לפירות".

ואומר הרמב"ם⁶, ש"דין ההקדש ודין העניים ודין הנדרים אינו כדין ההדיוט בקנייתו, שאילו אמר אדם כל מה שתלד בהמתי יהיה הקדש .. אתננו לצדקה, אף-על-פי שאינו מתקדש, לפי שאינו בעולם, הרי זה חייב לקיים דברו, שנאמר⁷ ככל היוצא מפיו יעשה". כלומר, על החפץ "שאינו בעולם" אין ההקדש יכול לחול, אך למרות זאת חלה חובה על הגברא, על האדם, "לקיים דברו" – מדין נדר⁸.

ולאחר מכן אף ממשיך הרמב"ם ואומר:⁹ "והואיל והדבר כן, אם צוה אדם כשהוא שכיב מרע ואמר כל מה שיוציא אילן זה לעניים .. זכו בהן העניים. יש גאונים שחולקין על דבר זה ואומרים שאין העניים זוכין אלא בדברים

(1) שצונו בדין מקח וממכר .. וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד גו" (פרשתנו כה, יד) – סהמ"צ להרמב"ם (מ"ע רמה). ולהעיר מהפטרות פרשתנו – קנה לך גו" (ירמ"ל לב, ז ואילך). ע"ש באורו. – וראה סהמ"צ להצ"צ מצות לרין במו"מ.

(2) רמב"ם הל' מכירה רפכ"ב (וש"ג בנ"כ).

(3) שם ה"ב.

(4) שם רפכ"ג (וראה שם פכ"ב ה"ד).

(5) שם פכ"ג ה"ב (וכן בפכ"ב שם).

(6) שם פכ"ב ה"ט"ו. – וראה גם רמב"ם הל' ערכין וחרמין

פ"ו הל' אילג. וכבר שקוט בני"כ הרמב"ם ע"ד השינויים בין שני המקומות. ואכ"מ.

(7) מטות ל, ג.

(8) ראה רמב"ם כאן סוף ה"ז. הל' ערכין וחרמין שם.

(9) כאן הסי"ז. וראה לקמן הערה 54.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

י.ב.

לפי כל הסימנים שבדברי חז"ל עומדים אנו בסוף זמן הגלות, לאחרי שכבר "כלו כל הקיצין"¹, וכבר עשו תשובה, ובלשונו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (לפני עשרות שנים) שכבר סיימו כל עניני העבודה, גם "צחצוח הכפתורים"², ועומדים מוכנים ("עמדו הכן כולכם") לקבל פני משיח צדקנו³.

* * *

גם לאחרי קושי ואריכות הגלות האחרון במשך יותר מאלף ותשע מאות שנה (שלא בערך לגלות מצרים במשך מאתיים ועשר שנה) – מציאותם של "בני ישראל" היא בעצם למעלה מגלות, וכל רגע נוסף שנמצאים בגלות ה"ז באופן ד"הבאים מצרימה"⁴, "כאילו אותו יום נכנסו למצרים"⁵, ועומדים הם בתוקף האמונה והבטחון שתיכף ומיד יקיים הקב"ה הבטחתו "פקד פקדתי אתכם"⁶ בגאולה האמיתית והשלימה, ובפרט כששומעים ממשה רבינו שבדורנו⁷, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכבר סיימו כל עניני העבודה ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו, ועאכ"כ לאחרי שישנה גם השלימות דארבעים שנה, "נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"⁸, ועומדים בשנת ה"א (ה'תשנ"א), ר"ת (ה' תהא שנת) נפלאות אראנו.

ולכן, יש לעודד ולחזק את רוחם של בני ע"י ההכרזה שהקב"ה

- 1) סנהדרין צו, ב.
- 2) שיחת שמח"ת תרפ"ט.
- 3) ראה "היום יום" ט"ו טבת. ובכ"מ.
- 4) שמות א, א.
- 5) שמו"ר ריש פרשתנו (פ"א, ד). תנחומא שם ג.
- 6) שמות ג, טז.
- 7) ראה ב"ר פנ"ו, ז: "אין דור שאין בו כמשה". וראה זח"ג רע"ג, א. תקו"ז ת"ס (קיב, רע"א. קיד, רע"א). תניא פמ"ד. שם אגה"ק ביאור לסי' ז"ך בסופו.
- 8) תבוא כט, ג.

לקוטי

ויש לומר, שזהו הדיוק בלשון חז"ל¹⁴ "אני נבראתי לשמש את קוני" – ולא "את בוראי" – כי על ידי ה"שימוש" מתגלה ומתברר שהקדוש-ברוך-הוא הוא "קוני".

והיותו של היהודי "קנינו" של הקדוש-ברוך-הוא תגלה בשלמות לעתיד לבוא, כנאמר ביעודי הגאולה¹⁵ – "ביום ההוא יוסיף אדני... לקנות את שאר עמו...". וכן נאמר לגבי יציאת מצרים – "עם זו קניית"¹⁶.

וב"קנין" זה, שהיהודי מקנה את עצמו לקדוש-ברוך-הוא, יש שני אופנים (דרגות): קנין הגוף וקנין פירות.

ההבדל בין "גוף" לבין "פירות" באדם הוא: "גוף" – הוא נפשו וגופו וכוחותיהם, כולל השכל שבמוח והמדות שבלב¹⁷ וכל הכוחות – כוח המחשבה, הדיבור והמעשה. ואילו "פירות" הם פעולות שמבצע האדם על ידי האיברים ו"לבושי הנפש" – המחשבות, הדיבורים והמעשים¹⁸ של האדם, אשר "צומחים" משכלו ומדותיו וכוחותיו של האדם, כנאמר חז"ל¹⁹ "פירותיו של צדיק מצוות ומעשים טובים".

וזהו ההבדל בין "קנין פירות" לבין "קנין הגוף" בעבודת האדם לקונו:

ב"קנין פירות" הכוונה היא, שיהודי "מקנה" לקדוש-ברוך-הוא את כל מחשבותיו דיבוריו ומעשיו, שהם ה"פירות" של הנפש וכוחותיה ולבושיה. הוא זהיר תמיד, שמחשבתו דיבוריו ומעשיו יהיו תמיד בהתאם לרצון ה', כנאמר בתניא²⁰ על דרגתו של "בינוני", ש"לא עבר עבירה מימיו ולא יעבור לעולם ולא נקרא עליו שם רשע אפילו שעה אחת ורגע אחד כל ימיו".

- 14) משנה וברייתא סוף קידושין.
- 15) ישע"י יא, א.
- 16) בשלח טו, טז (וראה לקמן הערה 55). וראה אבות כו' לעיל הערה 12.
- 17) תניא רפי"ב (וראה לקו"ת ויקרא ביאור לד"ה ולא תשבית פ"א. ועוד). וראה לקמן הערה 40.
- 18) תניא רפי"ב. רפי"ב. ועוד.
- 19) ב"ר פ"ל, ו. וראה סוטה מו, סע"א. תו"א נג, ג ואילך.
- 20) רפי"ב. ועד"ז שם בסוף הפרק (זו, ב).

בהר

שיחות

אך "גופו" – עצם שכלו, מדותיו וכוחותיו – אינו "נקנה" לקדוש-ברוך-הוא: מוחו ולבו אינם מנועים מכל אפשרות של מחשבות ומדות רעות ותאוות²¹, המתעוררות בלבו ועולות²² למוחו וכו', אלא שהוא שולט ביצרו הרע ואינו מאפשר למדות רעות ולתאוות אלו להתבטא בפועל, במחשבה בדיבור ובמעשה²³.

לעומת זאת, קנין הגוף הוא עבודתו של הצדיק, אשר "מקנה" לקדוש-ברוך-הוא גם את עצם שכלו ומדותיו, על ידי ביטול עצם יצרו הרע ועצם שכלו ומדותיו הרעות שבלב ואת כל כוחותיו, כך שמתעורר אצלו רצון וחשק רק לטוב ולקדושה²⁴. וכיון שהוא "מקנה" את "גופו", את שכלו ומדותיו שבלב וכו', לקדוש-ברוך-הוא, הרי "פירותיו", במחשבה בדיבור ובמעשה, קנייים במילא לקדוש-ברוך-הוא, ואין הוא צריך להלחם כדי שלא לפעול במעשה בדיבור ובמחשבה, בניגוד לרצון ה', כי מלכתחילה אין קיימים בלבו רצון ותאוה לכך.

זהו אחד ההסברים לכך שצדיק נקרא "עבד ה'"²⁴, כי עבדות היא "קנין הגוף", גופו של העבד קנוי לרבו, ובמילא "כל מה שקנה עבד קנה רבו"²⁵. עבודתו של הצדיק דומה לכך, כי הוא מקנה את עצמותו ומהותו – "גופו" – לקדוש-ברוך-הוא.

ג. "אין אדם מקנה..." בעבודה הרוחנית

לפי זה תובן המשמעות של "אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם", כגון "פירות דקל", בעבודה הרוחנית של האדם:

- 21) ראה בארוכה שמונה פרקים להרמב"ם פ"ז – שני אופני עבודה, "החסידי המעולה" ו"הכובש את יצרו". וראה סהמ"צ להצ"צ מצות זכירת מעשה עמלק (צו, א"ב).
- 22) ראה תניא פ"ב בפרטיות ושם רפ"ט.
- 23) ראה בארוכה תניא פ"ב ב"ג.
- 24) תניא רפ"ז [אף שעל כו"א מישראל נאמר (פרשתנו כה, מב. נה) "עבדי אתם", וה"ז הלכה – רמב"ם הל' שכירות פ"ט ה"ד (שו"ע חו"מ סל"ג ס"ג (וראה ש"ך שם סק"יז). שו"ע אדה"ז חו"מ הל' שאלה ושכירות כו' סכ"א); וכהמשך הכתוב (שם, מב), "לא ימכרו ממכרת עבד" (רמב"ם הל' עבדים פ"א ה"ה. ועוד)].
- 25) פסחים פה, ב. קידושין כג, ב.

יהודי שאינו נמצא בדרגה של „קנין הגוף“, אלא רק ב„קנין פירות“, הוא מסוגל „להקנות“ רק את מחשבותיו, דיבוריו ומעשיו לקדוש-ברוך הוא (אך לא את „גופו“, את כוחות השכל והמדות שבלבו וכו') – עליו לדעת²⁶, שבכוחו לשלוט (על ידי מלחמה) רק על המעשים והדיבורים וכו' שבהם הוא עוסק עתה בפונעל. אך אין ביכולתו „להקנות“ עכשיו „דבר שלא בא לעולם“:

כאשר הוא מחליט עתה שבעתיד הוא יעשה מעשה טוב וכדומה, הוא לא עשה בכך „קנין“, כי עדיין אין ודאות²⁷ שמעשה זה אכן ייעשה בעתיד בהתאם לרצון הקדוש-ברוך הוא, כי עדיין זה מצב „יכול לחזור בו“.

כי מפני ש„גופו“ אינו קנוי לה, ומהותו ועצמותו של הרע הוא בתקפו.. ולא חלף והלך ממנו מאומה²⁸, עליו להילחם בכל פעם מחדש ביצר שבלבו ובמוחו שלא לאפשר לתאוה ולרצון היצר להתממש במחשבה בדיבור ובמעשה. ולכן ייתכן, שבבואו לידי מעשה, יתגבר עליו יצרו ר"ל וימנע את ביצוע ההחלטה הטובה בפועל.

ד. הקניית „פירותיו שלא באו לעולם“ על ידי „מקנה גוף“

אך בכל זאת, גם מי שאין בכוחו להגיע ל„קנין הגוף“, להפוך לגמרי את המדות שבלב ואת הרצון שבמות שיהיו קנויים לה – ניתנת לו העצה כיצד „להקנות“ את „פירותיו“ שלא באו לעולם, על ידי שהוא „מקנה גוף לפירותיו.. כגון.. אילן לפירותיו“. כלומר, למרות שאין הוא יכול להקנות לקדוש-ברוך הוא את הגוף עצמו, הוא יכול להקנות רק את „הגוף (אשר קשור) לפירותיו“.

(26) ובמילא להכין עצמו מתאים לזה – התבוננות בענינים המתאימים לזה.

(27) ראה הטעמים דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם – באנציקלופדי' תלמודית ערך דבר שלא בא לעולם (כרך ז ע' לא).

(28) ל' התניא פ"ג (יה, ריש ע"ב – וממשיך שם: ואדרבה נתחוק יותר בהמשך הזמן כו'). וראה שם לפנ"ו (יה, א). פ"ב (יו, סע"א).

הסבר הדברים הוא:

עבודתו של הבינוני אינה מוגבלת רק²⁹ ל„לבושי הנפש“ שלו, שבכל פעם שמתעוררים בלבו וכו' תאוה ורצון הוא נלחם למנוע את „התפשטות“ התאוה והרצון אל המחשבה הדיבור והמעשה³⁰, אלא עבודתו היא גם²⁹ להשפיע על המדות ועל השכל עצמם, בכך שהוא כופה את הרע שבלבו³¹ ובמוחו, ועד שהדבר משאיר רושם, לפחות, גם לגבי העתיד.

כפי שמבאר אדמו"ר הזקן³², שבשעת התפלה מעורר הבינוני אהבת ה' בהתגלות לבו³³, המשפיעה על כך שרע שבלבו יהיה אז „כאדם שישן“³⁴, ואהבת ה' זו בשעת התפלה משאירה רושם על האדם, ומעניקה לו כוח ועוצמה „להתגבר ולשלוט על הרע הזה המתאוה תאוה“³⁵.

ובמיוחד כיון שמדת האהבה של הבינוני בשעת התפלה היא אמיתית³⁶, אשר „שפת אמת תכון לעד“³⁷, ובכוחו לעורר אהבה זו לה, ועל ידי כך „להרדים“ את הרע שבלבו,

(29) ראה אה"ת משפטים (ע' א'קלא ואילך) שתי הדרגות בבינוני: עבד כנעני – שמצד „בחי' נצח והסכס הוא מקבל עליו עוונ' כל היום כולו ומושל ברוחו כו“; ועבד עברי – כנגד יצירה (בחי' מדות) – שיש לו תשוקה כו' במדות שבלב (ע"ש באורך. וקאי בבינוני – ראה שם ע' א'קלא, א'קמ"א. וראה בארוכה דרך חיים ד"ה להבין סדר התפלה פס"ח"ט).

(30) ראה תניא רפ"ד: גם בשעה שהלב חומד כו'. שם רפט"ו.

(31) וזוהי עיקר מלחמת הבינוני, לשלוט על הרע שבלב ע"י שמעורר אהבת ה' בלבו (ראה תניא פ"ג (יה, ב). פט"ו. ועוד) – והרי עיקר דרגת הבינוני הוא בחי' עבד עברי (מדות) – ראה אה"ת וד"ח שם.

(32) שם פ"ב"ג.

(33) או עכ"פ האהבה שבתעלומות מוחו ולבו (תניא פט"ו. ע"ש), שהיא „האהבה המביאה לידי עשיית המצות בלבד“ (שם פ"ז – כב, סע"ב).

(34) שם פ"ג (יה, סע"ב ואילך). ובפ"ב (טו, ב) „ואו הרע שבחלל השמאלי כפוף ובטל לטוב“. ועוד. – וראה שם פל"ה (מה, א) דגם בעת עשיית מצוה „הן בבחי' גלות ושינה“.

(35) שם ספ"ב (יו, ב).

(36) שם פ"ג (יט, א). ע"ש בארוכה. לקו"ת ריש פרשתנו (מ, א).

(37) משלי יב, יט.

* * *

בימינו אלה, שמאז כלה חמתו בביהמ"ק, ולאחרי „מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות“⁸, ולאחרי כל הגזירות והשמדות ר"ל ור"ל שסבלו בני באריכות וקושי הגלות האחרון, ובפרט גזירת השואה בדור האחרון, בודאי נעשה הצירוף והזיכוך בשלימות, „די והותר“ – נעשה הענין ד„סמך מלך בבל“⁹ אך ורק באופן של טוב הנראה והנגלה לעיני בשר, ובלשון חז"ל¹⁰ שהקב"ה אומר לישראל „בני אל תתייראו, כל מה שעשית¹¹ לא עשיתי אלא בשבילכם.. הגיע זמן גאולתכם!“

ובדורנו זה (ובפרט בשנה זו, „הי' תהא שנת נפלאות אראנו“) צריכה להיות עיקר ההדגשה.. בהענין ד„סומך נופלים“, לחזק ולעודד את רוחם של בני.. כולל ובמיוחד – החיזוק והעידוד ע"י האמונה בביאת המשיח ובטחון גמור ש„הנה זה (משיח צדקנו) בא“¹², וההוספה בהכנה לביאתו ע"י התשובה וקיום התומ"צ, ובלשון ההכרזה דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו: „לא לתר לתשובה לאלתר לגאולה“¹³, „שובה ישראל עד ה' אלקיך, והכן עצמך ובני ביתך לקבל פני משיח צדקנו הבא בקרוב ממשי“¹⁴.

(משיחות ש"פ ויחי (ועשרה בטבת יהפך לשמחה) תנש"א)

(8) תניא רפל"ז.

(9) יחזקאל כד, ב.

(10) יל"ש ישעי' רמז תצט.

(11) כולל גם הפעולה דמלך בבל שאינו אלא כגרון ביד החוצב בו.

(12) שה"ש ב, ח. וראה שהש"ר עה"פ (פ"ב, ח (ב)).

(13) אג"ק שלו ח"ה ס"ע שסא ואילך. שעז ואילך. תח ואילך. ועוד.

(14) „היום יום“ – ט"ו טבת.

הוספה בשורת הגאולה

יא.

מצינו בגדעון ש"בימיו¹ היו ישראל בצרה והי' הקב"ה מבקש אדם שילמד עליהם זכות. . כיון שנמצא זכות בגדעון שלמד עליהם זכות, מיד נגלה אליו המלאך, שנאמר וירא אליו מלאך ה' ויאמר לו לך בכחך זה, בכח זכות שלמדת על בני", "אמר הקב"ה, יש בך כח ללמד סניגוריא על ישראל, בזכותך הם נגאלים²."

. . . הלימוד זכות בנוגע לקירוב וזירוז הגאולה – שכיון שכבר "כלו כל הקיצין"³, עוד בזמן הגמרא, ועאכו"כ לאחרי אריכות וקושי הגלות במשך יותר מאלף ותשע מאות שנה ועדיין לא בא . . . ובנוגע לתשובה («אין הדבר תלוי אלא בתשובה»⁴) – כבר עשו תשובה, שהרי אין לך אדם מישראל שלא הרהר תשובה (לא רק פעם אחת, אלא) כמה פעמים במשך ימי חייו, שעי"ז נעשה "בשעתא חדא וברגעא חדא"⁴ מרשע גמור צדיק גמור, כפס"ד הגמרא⁵ שהמקדש את האשה "על מנת שאני צדיק (גמור⁶) אפילו רשע גמור מקודשת שמא הרהר תשובה" – הרי בודאי ובודאי שמשיח צדקנו צריך לבוא תיכף ומיד ממש, אשר, כדאי הוא לימוד זכות זה לגאול את ישראל, ובפרט שנוסף על הלימוד זכות, ה"ז גם פס"ד של כו"כ רבנים ומורייהוראה בישראל, וכיון שהתורה "לא בשמים היא"⁷, הרי, פס"ד זה בב"ד של מטה מחייב כביכול ומזכה גם את ב"ד של מעלה, וכן יקום!

- 1) תנחומא שופטים ד.
- 2) יל"ש שופטים רמז סב.
- 3) סנהדרין צז, ב.
- 4) זח"א קכט, סע"א.
- 5) קידושין מט, ב. רמב"ם הל' אישות פ"ח ה"ה. טושו"ע אה"ע סל"ח סל"א.
- 6) ע"פ גירסת האור זרוע סקי"ב.
- 7) נצבים ל, יב. וראה ב"מ נט, ב.

לקוטי

בהר

שיחות

„בשעת התפלה מדי יום ביום“³⁶. ויוצא מכך, שלבינוני יש שליטה מסויימת על ה„מהות ועצמות“ (המדות וכו') של היצר הרע³⁸.

בכך מובנים יותר דברי אדמו"ר הזקן²⁰ על ה„בינוני“, אשר „לא עבר עבירה מימיו ולא יעבור לעולם“. כלומר, לפי מצבו בהווה³⁹ הוא בטוח ש„לא יעבור לעולם“, שאף בעתיד יוכל בודאי לשלוט על היצר הרע ולא לעבור עבירה, כי הבינוני שולט גם על המדות⁴⁰ וכו' של היצר הרע, אך לא על עצם המדות כשלעצמן, אלא רק על מניעת התפשטותן („פירות“)⁴¹ במחשבה בדיבור ובמעשה.

וזהו המשמעות של „מקנה גוף לפירותיו“ בעבודת האדם:

אף כאשר לא נמצאים בדרגה שניתן להפוך את עצם המדות שבלבו וכו', כך שלא יהיו לו בכלל תאוות, בכל זאת בכוחו להשפיע על ידי כפיה וכדומה על מדותיו לפחות לגבי „התפשטותן“ – „גוף לפירותיו“. ואז גם „פירותיו“ שלא באו לעולם – מחשבותיו דיבוריו ומעשיו – קנויים לה', והוא נמצא במצב של „לא יעבור לעולם“.

ה. כל יהודי – שליח ה'

משמעות הדברים במלים אחרות היא:

אמנם, לא כל יהודי מסוגל להגיע לדרגה של „עבד ה'“, אשר „גופו קנוי“ לה', אך כל

38) עיין אה"ת שם (ע' א'קלד. א'קמא). המשך תער"ב ח"א פקמ"ג. ס"פ רכ.
39) ראה ליקוט פירושים כו' לתניא פ"ב (ע' רכט. רלה).

40) ולכאורה גם הבינוני שמצד עומ"ש (ראה לעיל הערה 29) נאמר עליו „ולא יעבור לעולם“ (אע"פ שהרע הוא בתקפו ומושל עליו רק מצד העול). וראה ד"ה ואלה המשפטים תשל"ח פ"ה (סה"מ – מלוקט ח"א ע' שט).
ואולי יש לומר, דמכיון שיש לו שליטה על לבושי הנפש (היינו כוח המחוד"מ שלו) ה"ז כמו מקנה „גוף לפירותיו“ (ראה לעיל סעיף ב).

אבל עיקר הענין ד„גוף לפירותיו“ הוא בזה שיש לו שליטה על (התפשטות) המדות דנפיה"ב – כי הנפש עצמה היא „עשר בחינות“, השכל ומדות (תניא רפ"ב. וראה לקו"ת ויקרא ביאור לדה"ה ולא תשבת פ"א. ועוד) ולא לבושי הנפש, ושם „לבושי" מוכיח.
41) ראה המשך תער"ב שם.

יהודי הוא שליח של הקדוש-ברוך-הוא, שבכוחו ליישם את כוונת הבריאה לעשות לו יתברך דירה בתחתונים, כי „שלוחו של אדם – העליון⁴² – כמותו“, ו„כמותו דהמשלה ממש“⁴³.

וכפי שהוסבר מספר פעמים, שהאופן הנעלה ביותר של שליחות הוא⁴⁴, שלא רק מעשיו של השליח, ואף כוח העשייה שלו מתייחסים למשלה, אלא שכל מציאותו של השליח היא „כמותו דהמשלה ממש“, ובמילא נחשב מעשה השליח כמעשה המשלה.

אך בכל זאת אין הוא כעבד⁴⁵ שאינו מציאות עצמאית כלל, אלא כל גופו קנוי לרבו; ואילו השליח – אפילו באופן הנעלה ביותר של השליחות, כאשר לא רק מעשיו וכוח העשייה של השליח, אלא השליח עצמו הוא „כמותו דהמשלה ממש“, הרי גם אז אמור הדבר רק לגבי ענין השליחות, בדומה ל„גוף לפירותיו“, אך לא לגבי עניניו האחרים.

יוצא מכך, שבכוחו של כל יהודי להתמסר בכל מציאותו לקדוש-ברוך-הוא, להיות שליח ה' ליישום כוונת הבריאה, ועל ידי „הקנאה“ כללית זו, ולפחות באופן של „גוף לפירותיו“, נעשים ממילא כל מעשיו ודיבוריו ומחשבותיו „קנויים“ לה', ומתאמים לרצון המשלה.

ו. „דין הקדש... אינו כדין ההדיוט“

וכאן מחדש הרמב"ם חידוש נוסף, ש„דין ההקדש .. אינו כדין ההדיוט בקנייתו, שאילו אמר אדם כל מה שתלד בהמתי יהיה הקדש .. חייב לקיים דברו“ – משמעות חידוש זה בעבודה הרוחנית היא:

כאשר יהודי אינו מגיע אפילו לדרגה שבה הוא מסוגל להקנות „גוף לפירותיו“ – אין לו כלל שליטה על „הגוף“ של מדותיו, ואפילו לא לגבי „פירותיו“, כך, שלכאורה, אין הוא

42) ראה לקו"ת ויקרא (א, ג).

43) ל' הלכות שם.

44) ראה בארובה לקח טוב להר"י ענגל בתחילתו.

45) ראה גם לקו"ש ח"כ ע' 303.

יכול „להקנות“ את „פירותיו“, פעולותיו, שלא באו לעולם, ולכן עליו לעבור מחדש בכל מעשה מלחמה עם יצרו, כדי שהמעשה יהיה כרצון קונו –

הרי, דברים אלו אמורים כאשר מדובר על קניית הדיוט, אשר „אין אדם מצווה להקנות“, כלומר, על דברי הרשות של האדם. ואילו כאשר מדובר על „דין ההקדש“, עניני קדושה, החלטות טובות בעניני תורה ומצוות, אשר „הוא מצווה לקיים דבריו“, הרי גם כאשר אין מתבצע „קנין“ לגבי „החפצא“, שמחוץ לאדם, בכל זאת חלה חובה על האדם, ה„גברא“, לקיים דבריו, ויש לו לכך סיוע ונתינת כוח.

ההסבר לכך הוא:

דברי הרשות⁴⁶ של האדם קשורים בעיקר לגופו ולנפשו הבהמית, המתאוה אליהם בטבעה, מצד קיומה וחיותה⁴⁷, אך הנפש האלקית יכולה להביא לידי כך שמעשים אלו ייעשו „לשם שמים“⁴⁸. אך גם אז הם נשארים „מעשיך“⁴⁸ של האדם, דברי רשות, פעולות מצד הגוף וכו’.

לעומת זאת, עניני תורה ומצוות הם מלכתחילה מצד הנשמה. אך היצר הרע מנסה להפריע ליהודי בקיום המצוות. והמצווה נעשית לאחר שהנשמה כופה את היצר, עד ל„תשש יצרו“⁴⁹, כדי שהנשמה תוכל לקיים את המצווה⁵⁰.

וזהו ההסבר להבדל שבין „הדיוט“ לבין „הקדש“:

כאשר יהודי מחליט החלטות טובות לגבי דברי הרשות שלו – „קניית הדיוט“, הרי כיון שענינים אלו הם בעיקר מצד הגוף והנפש

הבהמית, ולאדם אין שליטה על ה„גוף“ של יצרו הרע, לכן לא נוצרה כאן חובה „ושעבוד“, כי דבר זה אינו בבעלותו⁵¹.

לעומת זאת, בעניני הקדש – תורה ומצוות – שהם בעיקר פעולות של הנשמה, ודרוש רק ביטול הפרעת היצר הרע – הרי עצם החלטה הטובה מצד הנשמה כבר מחייבת ומשעבדת את הנשמה⁵² לקיים החלטה זו.

אמנם, לא אפשרית „הקנאה“ בפועל ב„חפצא“ של העשיה, כי היצר הרע עדיין עלול להפריע, ואין ודאות שהחלטה אכן תקויים בפועל,

אך לגבי הנשמה, כיון שהיא מוכנה בטבעה⁵³ לקיים זאת בפועל, כי אלה הן פעולות שלה „ברשותה ובבעלותה“ – לפיכך חלה עליה חובה לקיים דבריו, למרות שעדיין לא באו לעולם, מחוצה לה,

וציווי של התורה כולל גם סיוע מלמעלה, שהנשמה תוכל להתגבר על ההפרעות שמצד הגוף ולקיים את החלטתה במעשה בפועל⁵⁴.

ז. „בית המקדש קנין אחד“

יהי רצון, שעל ידי עיסוק בהלכות קנין, נזכה בקרוב ממש לקיום היעוד¹⁵ „ביום ההוא

51) דגם בדבר שבא לעולם, אם הוא „דבר שאין ברשותו של מקנה אינו נקנה והרי הוא כדבר שלא בא לעולם“ (רמב”ם הל’ מכירה פכ”ב ה”ח).

ולהעיר מד”ה משביעין אותו להצ”צ (קיצורים והערות לתניא ע’ מח) ועוד – נעתק בליקוט פירושים כו’ לתניא פ”א ע’ יז ואילך ד, וא”כ מהני שבועה להנשמה על הגוף והיצה”ר שזו דבר שאינו ברשותו כ”כ ולא בא לעולם עדיין“.

52) ראה סה”צ להצ”צ מצוה לדון במו”מ בסופה (לו, ב:). משא”כ ישראל שהם חלק אלקה ממעל אלא שהגוף מסתיר כו’.

53) ראה רמב”ם הל’ גירושין שם.

54) ראה סה”צ להצ”צ שם: מיד שנמשך כח ועוז מלמעלה להיות עוזרו .. בודאי יגמור הקנין.

ולהעיר מהמשך ברמב”ם כאן (בהלכה שלאח”ז – נעתק לעיל סעיף א), והואיל והדבר כן אם צוה אדם .. לעניים .. וכו בהן הענינים, שמפשות הלשון משמע, שמכיון שנתחייב השכיב מרע לקיים נדרו – „וכו בהן הענינים“ (ולא רק שיש חיוב על היתומים ליתן להם). וראה נ”כ הרמב”ם שם. ואכ”מ.

יוסיף ה’... לקנות את שאר עמו...“ ויקויים הנאמר „עד¹⁶ יעבור עמך ה’ עד יעבור עם זו קניית“⁵⁵, שהקדוש ברוך הוא יקנה את „עמו“ בשלמות⁵⁶,

ועל ידי כך גם את שאר ה„קנינים“ אשר

55) ראה סידור ש’ חג המצות בסופו, תו”ח שמות סד”ה תפול עליהם (הגדול – רצד, א ואילך) ועוד – ד, עם זו קניית יהי’ בהעברה (ועלי’ הב’ שיהי’ לעת”ל.
56) משא”כ בהגאולה מגלות בבל כו’ – ראה מפרשים לישיעל’ שם.

(משיחות ש”פ ויחי תשמ”ו,
אחרון של פסח תשכ”ב)

57) אבות פ”ו, י. וראה ד”ה חמשה קנינים (אוה”ת שבועות ע’ קצו ואילך). וראה הגסמן בהערה 12. לקו”ש חל”ה ע’ 39 ואילך.

לזכות

כ”ק אדוננו מזרנו זרבינו

מלך המשיח

ויהי ר שעי” קיום הוראת

כ”ק אדמו”ר מלך המשיח (בשיחת ב’ ניסן ה’תשמ”ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק’,

שההכרזה תפעל ביאת דוד מלכא משיחא’

יחי אדוננו מזרנו זרבינו מלך המשיח

לעולם ועד